

HÄMEEN KAUPPAKAMARI

NUMERO 01 / 2024

KAUPPA KAMARI

UUSI JÄSEN

**KONGSBERG
DEFENCE OY**

HUOLTOVARMUUS
RAKENTUU VAHVASTI
KUMPPANUDELLE
S. 11

VASTUUTA JA VELVOLLISUUKSIA

SUOMEN NOPEA NATO-JÄSENYYSPROSESSI OLI MYÖS SUOMEN NATO-EDUSTUSTON
PÄÄLLIKKÖ PIRITTA ASUNMAALLE YLLÄTYS S. 12

Koti Hämeessä

Koti on siellä, missä sydänkin. Pidetään yhdessä huolta kotiseutumme elinvoimasta – Hämeen sydämessä.

Katso uuden OP Hämeen edut oheisella koodilla tai osoitteessa op.fi/hame. Seuraa sivuillamme mitä teemme tänä vuonna kotiseutumme hyväksi.

Meillä on jotain yhteistä

OP Häme

JULKAISIJA

Hämeen kauppakamari
Aleksanterinkatu 17 A,
15110 Lahti
Raatihuoneenkatu 21-23,
13100 Hämeenlinna
www.hamechamber.fi

OSOITTEENMUUTOKSET

info@hamechamber.fi

PÄÄTOIMITTAJA

Toimitusjohtaja
Jussi Eerikäinen
Puh. 040 739 9303

TOIMITUS

Viestintäpäällikkö
Päivi Pulkki
puh. 040 563 5013

KONSEPTI JA ULKOASU

Punamusta Oyj

TAITTO

Hämeenlinnan
Offset-Kolmio Paino Oy,
Jirka Messman

ILMOITUSMYYNTI JA

TIEDUSTELUT

Päivi Pulkki
puh. 040 563 5013
paivi.pulkki@hamechamber.fi

ILMESTYY

maalis- ja syyskuussa painettuna,
touko- ja marraskuussa
verkkolehtenä
hamechamber.fi/verkkolehti

PAINOPAIKKA

OffsetKolmio Oy

ISSN 2342-1525

KANSIKUVA

Suomen Nato-edustuston
päällikkö Piritta Asunmaa
(Kuva: Joona Suni)

HÄMEEN KAUPPAKAMARI

5 PÄÄKIRJOITUS

Varautumista Hämeessä

7 GALLUP

Miten huoltovarmuus näkyy
valiokuntatyössä?

8 GALLUP

Hämeen kauppakamarin
hallituksen uudet jäsenet

9 URAPOLKU

Pörssiyrityksen puikoissa

10 JÄSENTARINA

Kalusteita maailman
suurimpaan loistoristeilijään

TURVALLISUUS

12 SUOMEN NATO-EDUSTUSTON PÄÄLLIKKÖ PIRITTA ASUNMAA

Vastuuta ja velvollisuuksia

16 PUOLUSTUSMINISTERI ANTTI HÄKKÄNEN

Turvallisuusteollisuudesta
talouden tukijalka

AJANKOHTAISTA

11 UUSI JÄSEN

Huoltovarmuus rakentuu
vahvasti kumppanuudelle

19 KAUPPAKAMARIN USA:N KIRJEENVAIHTAJA

Menestystä taataan taas
uudella mantereella

20 KOLUMNI

Viisi vastuullisen liiketoiminnan
vinkkiä yritysjohdolle

22 KOULUTUKSET

Tulossa HHJ-
puheenjohtajakurssi, Tullauksen
ajankohtaispäivä sekä Luova
tekoäly ja ChatGPT tietotyön
supervoimana

24 ASiantuntija

Veroilmoitusten sudenkuoppia

25 Uudet jäsenet

Tervetuloa vahvaan verkostoon

26 HÄMEEN KAUPPAKAMARI

onnittelee

Tee tärkeä näkyväksi

Yrityksen menestys perustuu
osaavaan ja sitoutuneeseen henkilöstöön.

Palkitse uudella viiden vuoden ansiomerkillä.

[ANSIOMERKIT.FI](https://ansiomerkit.fi)

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

Varautumista Hämeessä

Venäjän sotatoimet Ukrainassa, Lähi-idän kriisi, pandemiat ja ilmastomuutos ovat herättäneet meidät miettimään, kuinka varmistamme oman yhteiskuntamme toimivuuden. Maailman ollessa murroksessa, ovat energian saatavuus ja tietoliikenne- ja logistiikkayhteydet niitä kriittisiä kohteita, joiden toimivuus on turvattava kaikissa tilanteissa.

Suomi on ollut huoltovarmuudessa edelläkävijä. Maamme tuonti ja vienti ovat lähes täysin meriliikenteen varassa ja häiriöt Itämerellä heijastuisivat välittömästi elinkeinoelämään ja koko yhteiskuntaan. Tätä uhkakuvaa varten perustettiin jo vuonna 1924 sotatalouskomitea, nykyisen Huoltovarmuuskeskuksen (HVK) edeltäjä. Myös yritysälämlä on tärkeä rooli huoltovarmuuden ylläpitämisessä ja HVK onkin organisoitunut kriittisten toimialojen kanssa verkostoja, joiden avulla pyritään ylläpitämään yhteiskunnan toimintoja vakavissa kriisitilanteissa.

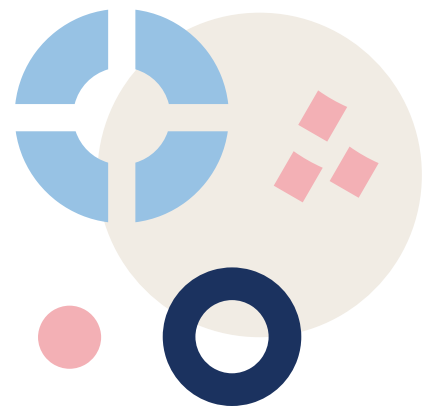
Varautuminen edellä mainittuihin uhkiin edellyttää jokaisessa yrityksessä toimenpiteitä, joilla turvata oma liiketoimintansa. Energian saatavuuden ja energiatehokkuuden varmistaminen ovat ensimmäisiä tehtäviä, raaka-aineiden ja komponenttien varmuusvarastojen ylläpito tulee seuraavana, ja valitettavasti meidän pitää huomioida myös mahdollisten pandemioiden uudet aallot.

Elämme tietoyhteiskunnassa, jossa tietoliikennesyhteyksien toimivuus on varmistettava. Venäjän hyökkäyssodan myötä olemme joutuneet toteamaan kyberhyökkäysten riskit,

sillä Venäjän pyrkiessä kaikin keinoin vaikuttamaan sodan kulkuun, tähän kuuluu myös Ukrainan tukijamaiden toimintojen häirintä. Kyberhyökkäysten kohteena ovat olleet ja ovat jatkossakin sekä infrastruktuurijärjestelmät että niin julkiset toimijat kuin yksityiset yrityksetkin. Tietoturvajärjestelmien tulee olla kunnossa ja elintärkeiden tietojen palautettavissa mahdollisten hyökkäysten jälkeen.

Elämme epävarmuuden aikaa ja tulevaisuus on varsin sumeana edessämme. Ennakoimalla ja varautumalla voimme vähentää riskejä ja turvata yhteiskuntamme toimivuuden. Hämeen kauppakamari haluaa omalta osaltaan vahvistaa alueemme kykyä varautua ja toimia myös poikkeusolosuhteissa perustamalla laaja-alaisen Varautumisvaliokunnan. Uusi valiokunta toteuttaa Hämeen kauppakamarin jäsenille ajankohtaisia huoltovarmuuteen liittyviä katsauksia, laajentaa alueellista yhteistyötä puolustus- ja huoltovarmuusalan yritysten välillä sekä toimii aktiivisena yhteistyöverkostona Huoltovarmuuskeskuksen ja Puolustusvoimien kanssa (Panssariprikaati). Uusi Varautumisvaliokunta aloittaa toimintansa toukokuussa. Uskomme, että Hämeen kauppakamarin Varautumisvaliokunnan toimintamalli on hyödynnettävissä myös muissa kauppakamareissa.

Rauhallista kevättä!

Kuva: Pipsa Stenlund, Oakhill Oy

JUSSI EERIKÄINEN
HÄMEEN KAUPPAKAMARIN
TOIMITUSJOHTAJA

Hämeen kauppakamari perustaa Varautumisvaliokunnan

HÄMEEN KAUPPAKAMARI PERUSTAA UUDEN VARAUTUMISVALIOKUNNAN, JOKA ALOITTA A TOIMINTANSA TOUKOKUUN AIKANA. ”VALIOKUNTA TULEE OLEMAAN ALUEEMME HUOLTOVARMUUDEN KANNALTA ELINTÄRKEIDEN YRITYSTEN JA JULKISTEN TOIMIJOIDEN YHTEISTYÖFOORUMI. SEN TARKOITUKSENA ON TUKEA LAKISÄÄTEISEN HUOLTOVARMUUSKESKUKSEN JA MUIDEN YHTEISKUNNAN VARAUTUMISEEN MUODOSTETTUIJEN YHTEISTYÖRYHMIEN TOIMINTAA, KUTEN ESIMERKIKSI HUOLTOVARMUUSKESKUKSEN VALTAKUNNALLISTEN POOLIIEN JA ELINKEINOELÄMÄN ALUEELLISTEN VARAUTUMISYHTEISTYÖN ELVAR-TOIMIKUNTIIEN TOIMINTAA”, KERTOO HÄMEEN KAUPPAKAMARIN TOIMITUSJOHTAJA JUSSI EERIKÄINEN.

Varautumisvaliokunnan tehtävänä on toteuttaa Hämeen kauppakamarin jäsenille ajankohtaisia huoltovarmuuteen liittyviä katsauksia, laajentaa alueellista yhteistyötä puolustus- ja huoltovarmuusalan yritysten välillä ja toimia aktiivisena yhteistyöverkostona viranomaisten kanssa. Valiokunta tulee olemaan myös tiiviissä yhteistyössä Puolustusvoimien, kuten Panssariprikaatin kanssa.

Varautumisvaliokunta aloittaa toimintansa tämän vuoden toukokuun aikana. Toiminnan suunnitteluun perustetaan työryhmä, joka laatii tarkemmat toimintaohjeet ja ehdotuksen valiokunnan kokoonpanosta. Työryhmä on käynnistänyt suunnittelun 8.2.2024 alkaen.

Hämeen kauppakamarin Varautumisvaliokunta on ensimmäinen kyseessä olevaan toimintaan perustettu kauppakamarivaliokunta Suomessa.

KYSYIMME HÄMEEN KAUPPAKAMARIN VALIOKUNTIEN PUHEENJOHTAJILTA, MITEN HUOLTOVARMUUS NÄKY Y TÄNÄ VUONNA VALIOKUNTATYÖSSÄ?

JAANA MARTIKAINEN, LIIKENNEINSINÖÖRI LAHDEN KAUPUNKI

"Aluesuunnittelu- ja logistiikkavaliokunnan näkökulmasta sujuvat ja toimivat liikenneyhteydet turvaavat huoltovarmuutta. Etelästä pohjoiseen kulkevien yhteyksien lisäksi poikittaiset, itä-länsisuuntaiset yhteydet takaavat ihmisten ja tavaroiden liikkuvuuden myös poikkeustilanteissa.

Hämeen kauppakamari on jo pitkään korostanut Hämeen poikittaisten liikenneväylien parantamisen tarvetta. Huoltovarmuuden kannalta tärkeintä olisi jatkaa valtatie 12 parantamista Lahden ja Kouvolan välillä, ja tämä näkyy kauppakamarin vaikuttamistyössä."

PIIA AALTONEN, CO-FOUNDER/CRM ASIAINTUNTIJA LUNNI OY

"Huoltovarmuus ja häiriötilojen sieto on tärkeä osa yritysten digitalisaatiota, ja huoltovarmuus on yksi valiokunnan keskeisistä teemoista tänä vuonna. Nostamme Digivaliokunnassa esiin tärkeitä asioita, miten digitalisaatio tukee huoltovarmuutta ja mitkä ovat tärkeimmät huomioitavat riskitekijät, joihin yritykset voivat vaikuttaa."

PÄIVI KARTTUNEN, TOIMITUSJOHTAJA PÄIJÄT-HÄMEEN ATERIAPALVELUT OY

"Keskustelu huoltovarmuudesta tulee varmasti lisääntymään vuonna 2024 ja keskustelun tulisi johtaa konkreettisiin suunnitelmiin, jotta yritykset varautuisivat oikeasti mahdollisiin kriiseihin ja häiriötilanteisiin. Suunnitelmissa on tärkeää ottaa huomioon koko toimitusketjun toimintavarmuus. Tämä tulee näkymään Kaupan ja palvelualan valiokuntatyössä siten, että huoltovarmuutta nostetaan enemmän esille koulutuksissa ja tapaamisissa."

JARI HAVUKAINEN, KHT-TILINTARKASTAJA TILINTARKASTUS- JA ASIAINTUNTIJAYRITYS EY

"Huoltovarmuuden ylläpidossa useilla yrityksillä on keskeinen rooli, joka perustuu lakiin ja sopimuksiin. Laki- ja finanssivaliokunnan tehtävänä on ylläpitää ja lisätä tietoisuutta huoltovarmuuden edellyttämistä toimenpiteistä yrityksissä."

OUTI MERTAMO, MATKAILUASIAINTUNTIJA LINNAN KEHITYS OY

"Matkailu- ja tapahtumatoimijat pyrkivät hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan kotimaisia raaka-aineita ja kumppaneita. Lisäksi alan yritykset varautuvat toiminnassaan mahdollisiin sähkö-, vesi- ja tietoliikennekatkoksiin. Toimitus- ja huoltovarmuus ovat toimijoille tärkeitä ja ne tukevat monin tavoin myös vastuullista liiketoimintaa." (Matkailuvaliokunta)

RIIKKA RIIHIMÄKI, TOIMITUSJOHTAJA FORSSAN YRITYSKEHITYS OY

"Osaaminen on vahvimmillaan TKI-valmiuksien kehittämistä toimialojen välillä, kykyä vastata tulevaisuuden muutostarpeisiin ja huoltovarmuuden vahvistamiseen. Tulevaisuuden osaaminen on osin sellaista, mitä ei vielä edes tunneta tai osaamistarve on syntynyt hyvin lyhyessä ajassa, mutta siihen vastaaminen vaatii paljon yhteistyötä eri toimijoiden välillä." (Osaamisvaliokunta)

WILLE VIITTANEN, TOIMITUSJOHTAJA WIITTA OY

"Huoltovarmuuden osalta Teollisuusvaliokunnan konkreettisin tapahtuma on Vuosaaren satamaan suunniteltu vierailu, jossa pääsemme tutustumaan sataman toimintaan. Suomi on saari, joten toimivat kuljetusyhteydet ovat koko yhteiskunnan kannalta kriittinen asia."

KYSYIMME HALLITUKSEN UUSILTA JÄSENILTÄ, MITÄ HE ODOTTAVAT HÄMEEN KAUPPAKAMARIN TOIMINNALTA JA MIKÄ ON HEIDÄN OMA PANOKSENSA?

RIKU HEINO

TOIMITUSJOHTAJA, LINNAN KEHITYS OY

"Alueellinen elinvoimakehittäminen perustuu suurelta osin aktiiviseen verkostotyöhön, minkä vuoksi oman välittömän toimintaympäristön ulkopuolelle kurottaminen on omassa työssäni keskeistä. Tähän Kauppakamarin

hallitustyö tarjoaa tärkeän foorumin. Pyrin omalla panoksellani luomaan Hämeelle vipuvartta yhtenäiseen elinkeinoelämän edunvalvontaan, yritysasiakasrajojen aktivoinnista sekä toimintaympäristön vaatimusten ymmärtämiseen."

JANNE KARTANO

TOIMITUSJOHTAJA, KULTAKESKUS OY

"Kauppakamarin toiminnassa mukana olemisesta odotan verkostoitumista, aktiivista hyvän "pöhinän" aikaansaamista yhdessä toimimalla. Uskon sen onnistuvan erilaisista taustoista tulevien toimijoiden ja sidosryhmien kanssa. Pyrin tuomaan perinteikkään kotimaisen valmistajan sekä tukkukaupan näkökulmaa mukaan toimintaan. Hämeen kauppakamarin toiminta-alueen oivallinen sijainti pitää pystyä hyödyntämään eri pelikentillä."

NIKO KYYNÄRÄINEN

KAUPUNGINJOHTAJA, LAHDEN KAUPUNKI

"Odotan, että yhdessä Hämeen kauppakamarin ja koko sen toiminta-alueen elinkeinoelämän kanssa voimme tehdä Hämeestä entistä kuuluvamman ja näkyvämmän sekä Suomessa että maailmalla. Omalla toiminnallani varmistan, että yritysten toimintaedellytykset paranevat ja yliopistokaupunkimme kehittyä ja siten kehittää koko Hämeen elinvoimaa. Lahti on johtavia ilmastokaupunkeja maailmassa ja yhteistyössä kauppakamarialueen yritysten kanssa voimme taata menestyksen myös tulevaisuudessa."

TOMMI SNECK

SAHATEOLLISUUDEN JOHTAJA, KOSKISEN OYJ

"Meillä on Hämeessä erityinen puutuo-
tealan klusteri, johon kuuluu laajasti alan yrityksiä erilaisista puunjalostajista monenlaisiin puutuoteteollisuuden laitevalmistajiin. Unohtamatta LAB-ammattikorkeakoulun puutekniikan opetusta, joka on

tällä hetkellä Suomen ainoa puutuoteteollisuuden korkeakoulutus Suomessa. Pyrin tuomaan hallitustoimintaan toimialamme näkökulmia ja odotan innolla verkostoitumista muiden Hämeen yritysten kanssa."

JANNE VIRTANEN

ALUEJOHTAJA, VARSINAIS-SUOMI JA HÄME, KESKO OYJ

"Kauppakamaritoiminnan avulla pysyn erinomaisella tavalla Hämeen elinkeinoelämän pulssilla. Toiminta mahdollistaa laajan yhteistyön yli toimialojen. Tuon osaltani yhteiseen pöytään kaupan näkökulmaa ja osaamistani laaja-alaisessa vaikuttamistyössä."

JOHANNA VUOPALA

YRITTÄJÄ, TOIMITUSJOHTAJA, MAKRON

"Yhdessä eri toimialojen yritysten kanssa meillä on yhteinen päämäärä – Hämeen elinkeinoelämän toimintaympäristön ja elinvoiman kehittäminen. Toimintaympäristön pitää tukea yritystemme kasvua ja kehittymistä. Odotan alueen yritysten kanssa verkostoitumista, yhteistyömahdollisuuksia ja sparrausta. Tuon hallitustoimintaan kasvavan teknologiyhtiön näkökulman."

ANNAMARIA VÄLI-KLEMELÄ

HR- JA VASTUULLISUUSJOHTAJA, LUHTA SPORTSWEAR COMPANY

"Kauppakamari tarjoaa erinomaisen foorumin vaikuttaa alueemme vetovoimaisuuteen ja edistää alueen eri toimijoiden yhteistyötä. Haluan omalta osaltani olla mukana kehittämässä Hämeen alueen elinvoimaa, työvoiman saatavuutta ja alueemme houkuttelevuutta. Oman osaamiseni sekä kokemukseni kautta toivon voivani olla mukana kehittämässä ja ajamassa erityisesti kauppakamarialueemme kestävä kehitystä."

Pörssiyhtiön puikoissa

LAHTELAISEN RAUTEN TOIMITUSJOHTAJA MIKA SAARIAHOLLA ON PITKÄ KOKEMUS KANSAINVÄLISTEN SUOMALAISSYRITYSTEN ERILAISISTA JOHTAMIS- JA ASIAANTUNTIJATEHTÄVISTÄ. TEKNIIKAN TOHTORI ON OPISKELLUT NUORENA MYÖS TRUMPETIN SOITTOA, MUTTA SOITTAMINEN ON JÄÄNYT JA TILALLE ON TULLUT JAZZMUUSIKKO MILES DAVISIN VANHOJEN LEVYTYKSIEN KUUNTELEMINEN.

Kerro omasta työurastasi?

Teknisen alan koulutuksen sekä siihen liittyneen fysiikan alan yliopistotutkimustyön jälkeen työskentelin muutama vuoden McKinseyllä konsulttina. Tämän jälkeen olen viettänyt työurani pääosin valmistavan teknologia- ja prosessiteollisuuden parissa kansainvälissä suomalaisissa yrityksissä. Iso osa työurastani on metalli- ja kaivosteollisuuden parissa, mukaan lukien työni Outokummulla, Outotecissa ja Metsossa, aluksi erilaisissa strategia- ja kehitystehtävissä sekä viimeiset yli 10 vuotta liiketoiminnan johtotehtävissä. Urani aikana olen työskennellyt myös Brysselissä noin neljän vuoden ajan maailman teräsjärjestön johtotehtävissä. Rauten toimitusjohtajaksi siirryin vuoden 2022 loppupuolella ja nyt keskityn tiimini kanssa tarjoamaan tulevaisuuden kestäviä teknologiaratkaisuja insinööripuutuotesegmentille.

Miten arjen elämä sujuu haastavassa työelämässä?

Arkielämä sujuu hyvin, kun muistaa rentoutua ja viettää aikaa perheen sekä ystävien kanssa. Erityisesti sopivaa perspektiiviä asioihin tuo perheen kanssa mökillä vietetty aika. Lähellä sydäntä ovat myös luonnossa liikkuminen, musiikki ja kulttuuri monessa muodossa. Soitin opiskeluaikanani muun muassa rumpuja rokki- ja kansanmusiikkibändeissä ja vielä silloin tällöin saatan innostua soittamaan rumpuja mökillämme.

Mistä saat vaikutteita ja motivaatiota työhösi?

Mielestäni on hienoa työskennellä yrityksessä, joka tarjoaa aitoja ratkaisuja maailman kestävään kehittymiseen. Tämä on tärkeä motivaation lähde. Myös kansainvälinen toimintaympäristö, kollegat ja asiakkaat ympäri maailmaa luovat mielekkään työskentely-ympäristön, jossa voi jatkuvasti oppia uutta.

Mitä odotat Hämeen kauppakamarin toiminnalta ja mikä on sinun oma panoksesi?

Mielenkiinnolla tutustun kauppakamarin toimintaan. Erityisesti verkostoitumismahdollisuus alueen muiden toimijoiden kanssa on arvokasta.

KOULUTUS

Tekniikan tohtori (materiaalifysiikka)

ENSIMMÄINEN TYÖPAIKKA

Yliopistomaailman jälkeen McKinsey & Company

MERKITTÄVIN ASKEL URALLA

Siirtyminen Rauten toimitusjohtajaksi pörssiyhtiön puikkoihin.

MOTTO

Suuria kaloja kannattaa pyytää, vaikka niitä ei aina saisikaan.

Kalusteita maailman suurimpaan loistoristeilijään

LAHTELAISEN PEDRON TOIMINNAN YTIMESSÄ OVAT LAATU, ERIKOISTUMINEN JA TOIMINTAVARMUUS. YRITYS VALMISTAA ERIKOISKALUSTEITA MUUN MUASSA MAAILMAN MERILLÄ SEILAAVIIN LAIVOIHIN. REFERENSSILISTA ON NIIN PITKÄ, ETTEI VOI KUIN IHMETELLÄ, KUINKA MONESSA LAIVASSA ON JO SAATTANUT NÄHDÄ YRITYKSEN KÄDENJÄLKIÄ.

Pedro on perustettu jo 36 vuotta sitten aikana, jolloin huonekalujen valmistaminen oli Lahden seudulla vielä vahvaa. Niistä ajoista on vain muisto jäljellä ja henkiin ovat jääneet ne huonekaluyritykset, jotka ovat panostaneet erikoistumiseen ja laatuun. Vuosien aikana yritys on siirtänyt toimintaansa yhä enemmän kohteisiin, joissa arvostetaan laatua ja pitkäikäisyyttä eikä vain halvinta hintaa. Niillä kriteereillä Pedron toimitusjohtaja **Juha Lehtonen** kokee yrityksensä olevan vahvoilla. ”Koska emme voi kilpailla hinnalla, pitää tuotteissamme ja työnteossamme olla aina hinta-laatusuhde kohdallaan. Lisäksi kokonaisuudessaan yritystoiminnan täytyy olla asiakkaan näkökulmasta luotettavaa”, toteaa Lehtonen.

Yritys on sitoutunut ekologisiin ja kiertotalouden periaatteisiin yli kymmenen vuoden ajan niin, että se pystyy välttämään kaatopaikkajätteen kertymistä tuotannossaan. ”Lahden edistysellinen jätehuolto on mahdollistanut tämän ja meidän on ollut helppo seurata heidän viitoittamaa tietä”, hän kertoo.

Pedro oli alun perin Lehtosen työharjoittelupaikka, kun hän opiskeli Lahden Muotoiluinstituutissa. Nyt hän on ollut yrityksen pääomistajana ja yrittäjänä jo lähes kaksi vuosikymmentä. Koulutukseltaan hän on ammatillisen puolen opettaja, mutta opettajan työ jäi hänen aloittaessaan Pedrossa suunnittelijana liki 30 vuotta sitten. ”Yrityksemme kohokohtana voisi mainita tammikuun lopussa liikennöintinsä aloittanut maailman suurin ja edistysellisin laiva Icon of the Seas, johon valmistimme paljon kalusteita, mutta salassapitosopimuksen takia emme ole voineet kertoa siitä aiemmin”, paljastaa Lehtonen.

Tällä hetkellä kalusteita on teossa useampaankin loistoristeilijään, joita valmistuu Suomessa ja Saksassa. Kaikki on asiakkaiden toiveiden mukaisesti kustomoituja ja juuri siihen kohteeseen suunniteltuja, kuten myös useat kotimaan projektikalusteet. Yrityksellä on nyt työn alla kalusteita niin ikään hotelleihin, kouluihin ja toimistoihin.

Lehtonen pitää kauppakamarin koulutustarjontaa hyvänä, mutta ennen kaikkea hän nostaa esille Hämeen kauppakamarin monet tilaisuudet, joissa on mielenkiintoisia ja ajankohtaisia puhujia. ”Kauppakamari tarjoaa yrityksille ja eri toimijoille verkostoitumismahdollisuuden, mutta yritykset ovat usein aivan liian passiivisia osallistua tilaisuuksiin ja hyödyntääkseen saatavilla olevaa tietoa sekä kontakteja”.

Icon of the Seas -loistoristeilijän Pearl Cafe, jonka kiinteät kalusteet ovat Pedron kädenjälkeä. (Kuva: Kari Palsila)

Huoltovarmuus rakentuu vahvasti kumppanuudelle

SUOMEN LIITTYMINEN NATON JÄSENEKSI LISÄSI MERKITTÄVÄSTI HÄMEENLINNALAISEN KONGSBERG DEFENCEN KEHITYSMAHDOLLISUUKSIA. LISÄKSI ILMANTORJUNTAJÄRJESTELMÄN TOIMITTAMINEN SUOMEN PUOLUSTUSVOIMILLE YHDISTI USEITA SUOMALAISYRITYKSIÄ KONGSBERGIN KANSAINVÄLISEEN TOIMITTAJAVERKOSTOON.

KONGSBERG

Hämeenlinnassa toimiva Kongsberg Defence Oy on palveluyritys, joka tarjoaa erityisesti ilmapuolustuksen huipputeknologisia

järjestelmä- ja palveluratkaisuja puolustusteollisuudelle. Yrityksen tärkeä virstanpylväs oli NASAMS-ilmatorjuntajärjestelmän toimittaminen Suomen Puolustusvoimille kymmenisen vuotta sitten. ”Hanke oli tuohon aikaan Hornet-hävittäjähankinnan jälkeen Puolustusvoimien suurin materiaalihankinta ja siihen sisältyi mittavien järjestelmätoimitusten ohella merkittävä teollisen yhteistyön kokonaisuus. Tuo yhteistyö liitti useita suomalaisyrityksiä osaksi Kongsbergin kansainvälistä toimittajaverkostoa. Työtä on riittänyt keskeytyksettä ja kasvusuunta vaikuttaa jatkuvan”, kertoo Kongsberg Defencen toimitusjohtaja **Markku Korhonen**.

Viitisen vuotta sitten käynnistyi Kongsberg Defencen kehittäminen ensisijaisesti puolustusteollisuuden palveluyritykseksi, jonka toiminta nojaa asiantuntijapalveluiden tuottamiseen järjestelmähankkeille Suomessa ja ulkomailla, Suomessa toimivan toimittajaverkoston ohjaukseen ja laadunvarmennukseen sekä Suomen Puolustusvoimille tarjottavan logistisen tuen varmistamiseen. ”Työmme kehittyy

edelleen ja rekrytoimme myös lisää asiantuntijoita joukkoomme. Suomen liittyminen puolustusliitto Naton jäseneksi on meille merkittävä mahdollisuus”, Korhonen sanoo.

Huoltovarmuus rakentuu vahvasti kansainvälisille kumppanuuksille sekä kahden- ja monenkeskiselle yhteistyölle. Korhonen mainitsee, että on aivan oleellista toimia yhteistyössä niiden toimijoiden kanssa, joilla on yhteiset arvot ja intressit Suomen kanssa sekä uskottava suori-tuskyky että osaaminen jatkuvuuden ja toimintakyvyn turvaamisessa. Esimerkiksi NASAMS-ilmatorjuntajärjestelmän käyttäjiä Natossa ovat Suomen ohella Norja, Yhdysvallat, Espanja, Alankomaat, Liettua ja Unkari sekä kumppanimaista Australia.

Korhonen toteaa, että Hämeen kauppakamarin jäseneksi liittyminen palvelee yritystä erityisesti monipuolisen koulutustarjonnan sekä verkostoitumismahdollisuuksien kautta. ”Kongsbergin toimintaperiaatteisiin kuuluu aktiivinen yhteistyö paitsi toimialan sisällä, myös ympäröivän yhteisön kanssa. Yritysten toimintaan ja yrittäjyyteen liittyvät kysymykset ovat pohjimmiltaan toimialasta riippumattomia ja jatkuva oppiminen on yrityksille välttämätöntä. Meidän on tärkeää olla mukana kauppakamarin toiminnassa.”

Kuvassa Suomessa valmistettava taistelunjohtokeskuksen konsoli.

Vastuuta ja velvollisuuksia

SUOMI SUJAHTI VIIME KEVÄÄNÄ NATON JÄSENEKSI ENNÄTYSVAUHTIA. PIRITTA ASUNMAAN MUKAAN EDESSÄ ON ENTISTÄ YHTEISVASTUULLISEMPI ARKI JA OPPIMISPROSESSI, MIKÄLI HALUAMME ÄÄNEMME KUULUVIIN MYÖS NATO-PÖYDISSÄ.

TEKSTI: TIMO SORMUNEN

Suomen historiaan kirjoitettiin viime vuonna tärkeä luku lisää, kun Suomen pitkä Nato-kumppanuus ja paljon puhuttu Nato-optio muuttui puolustusliiton täysjäsenyydeksi. Turkin ja Unkarin viivytyksistä huolimatta Suomen jäsenyyksiprosessi sujui lopulta nopeammin kuin yhdelläkään aiemmalla hakijamaalla.

Nato-mielipiteiden ja samalla koko ulko- ja turvallisuuspolitiikan nopeaa käännöstä seurasi tuolloin tarkasti myös pitkän työuran EU- ja Nato-asioiden parissa tehnyt diplomaatti Piritta Asunmaa. Näin nopea jäsenyyksiprosessi oli hänellekin yllätys.

”Siinä näkyi selvästi meidän liki 30-vuotinen Nato-kumppanuutemme ja aiempi yhteistyö. Me tunsimme puolustusliiton toimintatavat ja Natossa tunnettiin meidät. Suomi ja Ruotsi nähtiin puolustusliitossa tärkeinä uusina turvallisuudentuottajina, jotka kaiken lisäksi sijaitsevat strategisesti tärkeällä alueella”, toteaa Suomen Nato-edustuston päällikkönä Brysselissä viime syyskuusta lähtien työskennellyt Asunmaa.

Kansalaismielipiteen muutos oli sen sijaan helposti ennakoitavissa. ”Venäjän hyökkäys Ukrainaan herätti suomalaiset huomaamaan, että itänaapuri voi olla edelleen myös sotilaallinen uhka. Ja siihen voitiin vastata vain liittoutumalla.” Kysymykseen siitä, kuinka paljon Venäjän

Kuva: Joonas Suni

hyökkäys vaikutti hänen omaan Nato-kantaansa, saadaan jo diplomaattisempi vastaus.

”Muiden suomalaisten tavoin katsoin, ettei meillä ollut muita vaihtoehtoja. Toki työn kautta oli kertynyt myös ymmärrystä siitä, mihin olemme jäsenyyden myötä menossa”, Asunmaa toteaa.

Mallioppilaalla on myös opiskeltavaa

Suomea on pidetty monessa suhteessa Naton mallioppilaana, josta muu Eurooppa voisi ottaa oppia etenkin puolustuskyvyn ja huoltovarmuuden osalta. Asunmaan mukaan olemme vahvasti turvallisuustietoinen kansa, joka on huolehtinut omasta puolustuskyvystään ja huoltovarmuudesta myös kylmän sodan jälkeen.

”Pidimme yllä hyviä naapuruussuhteita, mutta samaan aikaan varustauduimme myös mahdollisia uhkia vastaan. Tätä pidetään nyt Euroopassa suurena viisautena”, kokenut Nato-diplomaatti toteaa.

Hän painottaakin Suomen olevan kokoaan suurempi jäsenmaa, jonka näkemyksillä on merkitystä.

”Nyt on vain opeteltava toimimaan tavalla, jolla saamme äänemme kuuluviin. Samalla on sisäistettävä, että jäsenyys tuo meille myös velvoitteita muita kohtaan. Enää emme voi toimia yksin ja omin päin ja poimia pullasta pelkkiä rusinoita.”

Oppia kannattaa ottaa EU-pöydistä, joissa Suomi on tehnyt vuosien saatossa varsin su-

juvaa ja myös tuloksekasta yhteistyötä erilaisen yhteenliittymien kanssa.

”Natossakin kannattaa panostaa verkostoitumiseen ja yhteistyöhön. Tätä työtä helpottaa se, että valtaosa keskeisistä EU-kumppaneistamme on myös Naton jäseniä”, Asunmaa muistuttaa.

Kiitettävän aktiivista Nato-keskustelua

Nato-jäsenyyden vaikutuksia on puitu keväästä 2022 lähtien liki taukoamatta ja se nousi myös yhdeksi presidentinvaalien keskeiseksi teemaksi.

Kansalaiskeskustelukin on ollut Asunmaan mukaan kiitettävän vilkasta – ja samalla varsin tasokasta.

”Nato-jäsenyyttä on vatvottu meillä vuosikymmenet ja nyt kun se on realismia, niin totta kai siitä riittää puhetta. Todennäköisesti suomalaiset tuntevat Naton jo paremmin kuin sen vanhat jäsenmaat”, hän naurahtaa.

Edessä on kuitenkin vielä useita poliittisia päätöksiä, joiden myötä Suomi irtaantuu entistä selkeämmin aiemmasta ulko- ja turvallisuuspolitiikan perinteestä.

”Listalla ovat esimerkiksi rauhanajan yhteisen puolustuksen tehtävät, osallistuminen ilmavalvontaan, pysyvien merivoimaosastojen toimintaan sekä sotilaalliseen läsnäoloon Naton itäisissä jäsenmaissa. Tämä on sitä vastuunkantoa ja taakanjakoa, johon jäsenyys meitä velvoittaa.”

Kansainvälisyys koukuttaa

Asunmaa on ollut pian 32 vuotta ulkoministeriön palveluksessa. Diplomaatiksi häntä veti halu kansainvälisiin tehtäviin.

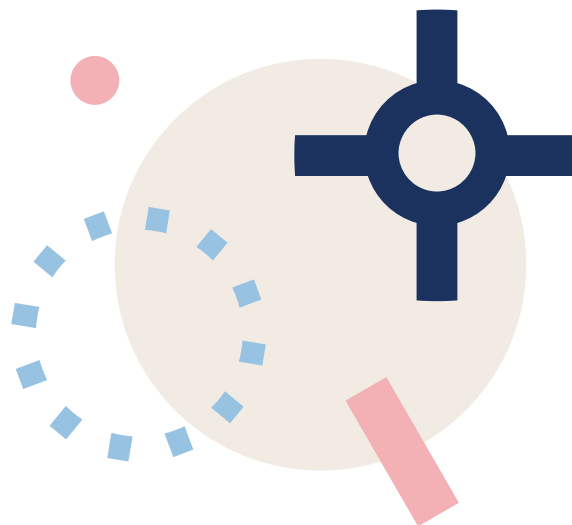
”Kun valmistuin vuonna 1990, olivat vaihtoehdot kansainvälisen uran suhteen aika vähissä. Käytännössä niitä oli tarjolla lähinnä ulkoministeriössä”, Asunmaa toteaa.

Asunmaan aloitellessa uraansa oli ulkoministeriön johtotehtävissä vain kourallinen naisia. Nyt heitä on puolet suurlähettiläistä. Oman työuransa kohokohtaa Asunmaa joutuu jo hetken pohdiskelemaan. Vanhaa iskelmää mukaillen hän ei kuitenkaan vaihtaisi päiväkään pois.

”Parikymmentä vuotta takaperin olin poliittisena neuvoksena Washingtonissa, ja silloin kyllä tunsin olevansa maailmanpolitiikan ytimessä”, hän toteaa.

Entä missä arkiset kiireet kaikkein parhaiten unohtuvat?

”Europarlamentaarikko Miapetra Kumpula-Natrin perustamassa kirjakerhossa. Kokoonnumme noin kuukausittain yhtäaikaisesti sekä Brysselissä että Helsingissä.”

KUKA: Piritta Asunmaa, Suomen Nato-edustuston päällikkö

TOIMINUT Suomen Nato-edustuston suurlähettiläänä 2015–2019. Työskennellyt muun muassa Amerikan ja Aasian osaston osastopäällikkönä, Brysselissä Suomen edustajana EU:n poliittisten ja turvallisuusasioiden komiteassa sekä apulaisosastopäällikkönä ulkoministeriön viestintä- ja kulttuuriosastolla. Ollut lähetystöissä myös Washingtonissa ja Pariisissa.

KOULUTUS: Valtiotieteiden maisteri

PERHE: Kaksi aikuista lasta

HARRASTUKSET: Kirjallisuus, liikunta, ruoanlaitto

Asemapaikkana Bryssel

Piritta Asunmaa on työskennellyt viime syyskuusta lähtien Suomen Brysselissä sijaitsevan Nato-edustuston päällikön tehtävissä.

Talo on hänelle jo ennalta tuttu, sillä ensimmäinen komennus alkoi vuonna 2005. Edellinen päällikköpesti puolestaan päättyi vuonna 2019.

Vaikka miljöö on tuttu, on edustuston arki jotain aivan muuta kuin takavuosina.

”Naton neuvoston suurlähettilästason kokouksia on 3–4 kertaa viikossa, joista jokainen vaatii huolellista valmistelua, pohjatyötä ja raportointia. Myös edustuston toimenkuva on muuttunut: nyt emme enää seuraa Naton kehitystä, vaan osallistumme sen päätöksentekoon”, Asunmaa kertoo.

Nato-edustusto on Suomen toiseksi suurin ulkomaanedustusto, jossa työskentelee ulkoministeriön lisäksi myös puolustusministeriön ja Puolustusvoimien väkeä.

”Yhteensä henkilöstöä on viitisenkymmentä. Se on yli kolme kertaa enemmän kuin kumppanuusvuosina”, Asunmaa kertoo.

Turvallisuus- teollisuudesta talouden tukijalka

PUOLUSTUSMINISTERI ANTTI HÄKKÄNEN (KOK) HALUAA TURVALLISUUSTEOLLISUUDESTA SUOMELLE UUDEN KASVUALAN JA PUOLUSTUSMINISTERIÖSTÄ AKTIIVISEN VIENNINEDISTÄJÄN. KAUPPASUHTEET ITÄNAAPURIIN SAAVAT SEN SIJAAN ODOTTAA SEURAAVAA VUOSIKYMMENTÄ.

TEKSTIT: TIMO SORMUNEN KUVAT: MIKKO MÄNTYNIEMI

Kun puolustusministeri Antti Häkkästä pyytää tiivistämään Nato-jäsenyytemme keskeiset hyödyt, tulee reservin luutnantin vastaus kuin apteekin hyllyltä.

”Jokainen sentti ympäri Suomea on nyt vahvasti suojattu ja meillä on myös pidäke Venäjää vastaan”, Häkkänen toteaa Kauppakamarilehdelle.

Samalla hän painottaa, ettei Nato tarjoa pelkästään sotilaallista ja maanpuolustuksellista turvaa, vaan antaa turvatakuut myös täkäläiselle elinkeinoelämälle. Suomalaisyriyksillä on nyt aiempaa vakaampi ja turvallisempi toimintaympäristö, olipa sijaintipaikka Siuntio tai Suomussalmi.

”Tästä eteenpäin Suomen eri alueet ovat turvallisuuden osalta entistä tasa-arvoisempia, ja tällä tulee olemaan iso merkitys niiden elinvoimalle ja kehittymiselle. Nyt myös Itä-Suomeen voi jälleen investoida”, Häkkänen huomauttaa.

Haastatteluhetki osui tammikuulle ja päivään, jolloin istuva hallitus oli tekemässä päätöstä itärajan täyssulun jatkamisesta kuukaudella eteenpäin. Edellispäivänä puo-

lustusministeri oli torpannut venäläisten virittelemät kiinteistökaupat Itä-Suomessa.

Häkkäsen mukaan tiukka asenne itänaapuriin ei lipsu jatkossakaan – eikä Naton tuoreella jäsenmaalla ole siihen myöskään varaa.

”Ennen Ukrainan sotaa vallinneeseen kanssakäymiseen ja kauppaan ei yksinkertaisesti ole paluuta. Edessä on Neuvostoliiton hajoamistakin isompi muutos, joka voi kestää vuosikymmeniä. Nyt alkaa uusi aikakausi, jossa kiikarit pitää suunnata muualle”, Häkkänen toteaa.

Nato avaa myös uusia vientiovia

Ulkomaankaupasta, toimivista yhteyksistä ja kitkattomista kumppanuuksista elävän Suomen onkin ministerin mukaan löydettävä uusia kasvualoja, jotka tukisivat kansantaloutta ja auttaisivat katkaisemaan valtion alati pahe-nevan velkaantumiskiirteen.

”Nyt tarvitaan uusia työllistäviä vientiyri-tyksiä, mikäli haluamme saada Suomen talouden kuntoon ja säilyttää elintasomme”, Häkkänen muistuttaa. Yksi tällainen kasvu-

sektori ja talouden pelastusrenkas voi hänen mukaansa löytyä puolustusteollisuudesta ja turvallisuusteknologiasta, joissa suomalaisyrityksillä on paljon huippuosaamista. Suomalainen insinööritaito ja tekninen etevyys on auttanut tarjouskilpailuissa loppusuoralle, mutta mittavampi läpimurto vientimarkkinoilla on jäänyt useimmilla vielä haaveeksi.

Nyt olisi aika näyttää, että Pohjolan perukoilla osataan tehdä muutakin kuin panssariautoja ja ammuksia.

”Nato-jäsenyys avaa uusia ovia liittolaismaihin. Vaikka kyse on puolustussopimuksesta, se antaa mahdollisuuden myös muulle yhteistyölle ja kaupankäynnille. Naton ja DCA-sopimuksen myötä olemme Pentagonin hyväksymä yhteistyökumppani”, Häkkänen muistuttaa.

Turvallisuusteollisuuden tukemiseen ja kasvattamiseen lisätäänkin nyt panoksia, josta taannoinen ammustuotannon tuplaamispäätös on puolustusministerin mukaan vain yksi esimerkki. Yhteistyötä Puolustusvoimien, kotimaisen elinkeinoelämän ja yrittäjäkentän kanssa tiivistetään selvästi aiemmasta, mikä on monille yrityksille tervetullut uutinen.

”Tavoitteena on suosia hankinnoissa kotimaisia vaihtoehtoja niin pitkälle kuin se kilpailulainsäädännön osalta vain on mahdollista. Tätä kautta myös alan yritykset saavat tärkeitä referenssejä. Jos jokin heidän tarjoamansa tuote tai palvelu kelpaa ääriolosuhteiden Nato-Suomelle, se todennäköisesti kiinnostaa muitakin jäsenmaita”, Häkkänen toteaa.

Vientiin otettava uusi vaihde

Puhevauhtiin päästyään ministeri harmittelee, että puolustus- ja turvallisuusteollisuuden on suhtauduttu Suomessa vuosien saatossa aivan liian häveliäästi.

”Siihen satsaamista on pidetty jopa eettisesti arveluttavana”, Häkkänen huokaa.

Terveisiä lähtee toisaalta myös EU:n suuntaan, joka on rajannut puolustusteollisuuden kestäväen rahoituksen ulkopuolelle. Ukrainan sodan myötä on toki havahduttu siihen, että turvallisuus on yksi kestäväen yhteiskunnan peruspilareista.

”Moni maa on tehnyt näillä toimialoilla sumeilematta bisnestä, kun meillä Suomessa on oltu pidättyväisiä. Harva on samalla tullut ajatelleeksi, että Suomi voisi menestyä turvallisuuden tuojana myös tällä sektorilla.”

Puolustusministerillä onkin tässä kohtaa aivan toinen ääni kellossa. Eri puolilta Suomea löytyy alan huippuosaamista ja siihen liittyvää teknologiaa, jolla on nyt viimeinkin aika hakea pitävämpää jalansijaa vientimarkkinoilta. Suunnannäyttäjinä voisivat toimia esimerkiksi televerkot sekä satelliitti- ja paikannusteknologia.

”Maailman talouden suursäätö on kääntynyt turvallisuuspainotteiseksi ja sen myötä huoltovarmuus, oma puolustuskyky ja yleinen turvallisuus ovat entistä useamman maan agendalla. Näillä segmenteillä riittää nyt kysyntää”, Häkkänen huomauttaa.

Myös alan ulkopuolella toimivien yritysten kannattaa ministerin mukaan aktivoitua ja kohdistaa myyntiponnisteluja myös turvallisuus- ja puolustussektorin suuntaan. Esimerkiksi kelpaa vaikkapa Kiteen suksitehdas, jonka Natolta saama mittava tilaus tuplasi tehtaan tuotannon ja toi myös lisää työpaikkoja.

”Vastaavaan on mahdollisuuksia monilla muillakin, kun vain lähdetään rohkeasti liikkeelle.”

Kriittinen infra omiin käsiin

Puolustusministeri Antti Häkkäsen mielestä Suomessa on tulevana vuosina satsattava entistä enemmän omavaraisuuteen ja sini-valkoisen omistuksen vahvistamiseen. Yritysjärjestelyissä, kiinteistökaupoissa ja kriittisen infran kohdalla on puolestaan mietittävä alati tarkemmin turvallisuuskäsitteitä.

”Televerkkoja ja kriittistä infraa ei saa päätyä väärin käsiin”, Häkkänen painottaa.

Nato-jäsenyys tuo suomalaisyrityksille turvaa, mutta myös velvoitteita. Niiden on pysyttävä yhteisessä ruodussa ja oltava aina ajan tasalla kulloinkin voimassa olevista viennin rajoituksista.

”Yhteisten pelisääntöjen suhteen on oltava entistä tarkempi ja samalla on huolehdittava, ettei mahdollisia pakotteita todellakaan kierretä. Jatkossa meidän on muutoinkin vähennettävä riippuvuuttamme autoritäärisistä maista, joten pelikentälle tulee rajausta myös tätä kautta.”

DCA-kynä pääsee kehyksiin

Suomi on allekirjoittanut vuoden kuluessa kaksi sopimusta, jotka jäävät historiankirjoihin myös tuleviksi vuosikymmeniksi.

Edellisen hallituksen ulkoministeri Pekka Haavisto (vihr.) nappasi taannoin talteen Nato-kynän, kun hän oli allekirjoittanut sopimuspaperit Brysselissä. Moni jäikin miettimään, tekikö puolustusministeri Antti Häkkänen vastaavan tempun joulukuussa Washingtonissa, kun Suomen ja Yhdysvaltojen välinen DCA-sopimus oli sinetöity.

Ministeri tunnustaa, että kynä on tallessa ja se päätyy kehystettynä puolustusministeriön seinälle.

”Kynän kotiuttaminen annettiin tuossa tilaisuudessa kenraali Sami Nurmen vastuulle. Se pääsee hyvään seuraan, sillä samassa puolustusministeriön kokoushuoneessa ovat myös kartat, joiden ääressä Mannerheim teki aikoinaan puolustus suunnitelmia”, Häkkänen paljastaa.

Merkillisesti menestystä taotaan taas uudella mantereella

Liittovaltio antoi koronan aikana ja jälkeen erilaisia mahdollisuuksia yrityksille helpottaa omaa ahdinkoaan, kun myynti heikkeni, materiaalien hinnat nousivat ja saatavuus heikkeni, mutta samanaikaisesti myös palkat lähtivät nousuun. Yksi tällainen mahdollisuus oli Employee Retention Credit eli yritys pystyi anomaan maksamiaan veroja ja veronluonteisia työnantajamaksuja takaisin maksimissaan 26 000 dollaria per työntekijä tietyin edellytyksin. Moni yritys haki ja sai tukea sekä pysyi pystyssä. Liittovaltio oli varautunut maksamaan 55 miljardia dollaria, mutta avustuksia (veronpalautuksia) menikin yrityslehti Inc:in mukaan yhteensä 230 miljardia dollaria. Rahaa siis paloi nelinkertainen määrä. Nyt liittovaltio onkin herännyt ja huomannut, että avustuksenomaista veronpalautusta on maksettu huijareille tai muutoin väärin perustein vaikkapa väärinymmärrykseen perustuen virheellisiä anomuksia tehtäessä, ja onkin alkanut tutkimaan tehtyjä avustuspäättöksiä ja hakemaan väärin perustein myönnettyjä varoja takaisin. Monelle pienelle ja suuremmallekin yritykselle voi tulla nyt hankala paikka eteen, jos tutkimuksissa ilmenee, että he ovat anoneet avustuksia väärin perustein tai tulleet huijatuiksi joidenkin konsulttien toimesta. Siinä tapauksessa pitää rahat maksaa takaisin korkoineen. Näin voikin juhliittu avustuksen tuoma menestys kääntyä ilkeästi tappion tuojaksi, joka imee rahat myös kassasta, sillä verottajan kanssa ei pelleillä.

The CEO Magazine teki tammikuun alussa haastattelun 176 toimitusjohtajalle vuoden 2024 näkymistä. Luottamusindikaattorin arvo on noussut tasaisesti joka kuukausi lokakuusta lähtien, jolloin arvo oli alle 5 ja nyt se on 6,5 asteikolla 1–10. Edellisen kerran tällä tasolla oltiin viime kesäkuussa. Liikevaihdon kasvuksi ennustetaan kolmea prosenttia ja nettotulosten odotetaan nousevan viisi prosenttia viime vuodesta. Toimitusjohtajat ennustavat rekrytoivansa yhdeksän prosenttia lisää työntekijöitä, mutta vähentävänsä laiteinvestointeja. Jos näin tapahtuu, niin tuskin lamasta voidaan USA:ssa puhua. Toki on muistettava, että tällöin paikallisen työvoiman saanti tulee taas vaikeutumaan, etenkin jos ulkomailla teetetty etätyö ei lähde kohtalaiseen nousuun. Tällä saralla on havaittavissa uusia

kasvuyrityksiä, jotka hoitavat henkilöstön rekrytoinnin ja muut henkilöstöhallinnon palvelut globaalisti palkkahallinto mukaan lukien. Tätä trendiä kannattaa seurata. Lisäksi automaatioasteen nousu ja tekoälyn soveltaminen liiketoiminnassa voivat vaikuttaa kasvua tukevasti.

BKT:n kasvu oli v. 2023 tasolla 2,3 prosenttia, mikä ylitti Statistan ennusteen kahdella prosentilla, ja nyt kasvunusteet vuodelle 2024 ovat tasolla 2,1 prosenttia. Tämä lieinee hyvä ennuste, sillä lamaa ei ole näkynyt, kun kuluttajat ovat pitäneet pyörät pyörimässä. Tosin yritysten toiminnassa näkyy maksuvalmiuden heikkeneminen pidentyneinä maksuaikoina. Myös yksityishenkilöiden lainojen ja luottokorttivelkojen maksaminen on heikentynyt ja luottotappiot ovat nousussa. Lisäksi asuntojen ja talojen pakkohuutokautat ovat lisääntymään päin.

HÄMEEN KAUPPAKAMARIN
USA:N KIRJEENVAIHTAJA VESA VIHAVAINEN
TEXAS, USA

Viisi vastuullisen liiketoiminnan vinkkiä yritysjohdolle 2024

UUODEN ALKU ON AINA HEDELMÄLLINEN HETKI ENNAKOIDA UUODEN PUHEENAIHEITA JA TRENDJÄ. NÄIN ON MYÖS VASTUULLISUUDEN JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN SARALLA. ERILAIISIIN ENNUSTUKSIIN JA LISTAUKSIIN ONKIN VOINUT SUKELTAA UUODEN ENSIMMÄISTEN VIKKOJEN AIKANA. MIHIN ERITYISESTI YRITYSJOHDON KANNATTAISI KIINNITTÄÄ HUOMIOTA UUONNA 2024 KESTÄVÄN KEHITYKSEN JA VASTUULLISUUDEN SARALLA?

Kuva: Eino Eklund

ANNE VANHALA

Vastuullisuusasiantuntija, Keskuskauppakamari

1. Yritysten ylin johto perehtyy vastuullisuuteen

Kestävyysraportointi ajaa yritysten ylimmän johdon koulun penkille. Tänä vuonna voimaan tulevat kestävyysraportointistandardit edellyttävät, että ylimmällä johdolla on tarvittava asiantuntemus kestävä kehityksen asioissa. Opiskelumotivaatio on varmasti korkeampi niissä yrityksissä ja johtajilla, jotka hakevat inspiraatiota ja oppia siihen, miten kestävä kehitys parantaa kilpailuasemaa ja avaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia verrattuna niihin, jotka kouluttautuvat, koska on pakko.

2. Kestävä kehitys strategian ohella mukaan kaikkiin prosesseihin ja arjen tekoihin

Yritysten ylin johto on jo tottunut mainitsemaan puheissaan, että vastuullisuus on yrityksen DNA:ssa ja/tai strategiassa. Versiossa 2.0 kestävä kehitys viedään yrityksen prosesseihin ja arjen tekoihin. Tällä matkalla vastuullisuus konkretisoituu teoiksi jokaisessa liiketoiminnossa ja tehtävässä. Yksi keskeisimmistä teoista vastuullisuuden arkipäiväistämisessä on viedä se osaksi yrityksen tuote- tai palvelukehitystä.

3. Vihreästä siirtymästä oikeudenmukaiseen siirtymään

Vihreän siirtymän osalta Suomessa ja maailmalla on jo tunnustettu sen tuoma valtava liiketoimintapotentiaali. Vihreän siirtymän huumassa on hyvä ainakin hetkittäin ottaa helikopteriperspektiivi kokonaisvaikutuksiin. Jos katsomme siilomaisesti vain hiilidioksidipäästöjen vähentämistä ratkaisulla, suljemmeko silmät toiminnan muilta ympäristövaikutuksilta esimerkiksi vesistöihin tai maankäyttöön liittyen. Puhumattakaan toiminnan ihmisoikeusvaikutuksista ja työoloista kaivoksissa, tehtailla ja muilla työmailla.

4. Kestävyydata ja sen hyödyntäminen

Kiristynyt kestävyysraportointisääntely asettaa kestävyystiedolle ja -järjestelmille aiempaa korkeammat vaatimukset. Vaikka raportointivelvollisuus koskee vain olennaisimpia seikkoja, datapisteitä on standardien mukaan yli tuhat. Edessä onkin mittava tiedonkeruu- ja -kokoamisharjoitus. Mittava harjoitus antaa yritykselle merkittävästi tietoa liiketoiminnasta ja sen vaikutuksista ympäristöön, ihmisiin ja yhteiskuntaan. Osa resursseista on hyvä varata kerätyn tiedon analysointiin. Data mahdollistaa tietoon perustuvat liiketoimintapäätökset ja vastuullisten toimintojen kehittämisen.

5. Yhteistyö kestävä kehityksen haasteiden edessä

Kestävä kehityksen tavoitteet lanseerattiin vuonna 2015. Kyseessä on maailmanlaajuinen to do -lista viheliäisiä ja haastavia ongelmia ratkottavaksi viimeistään vuonna 2030. Kestävä kehityksen tavoitteiden arvioidaan sisältävän 12 biljoonan dollarin liiketoimintapotentiaalin. Olemme ylittäneet puolivälin aikajanan, mutta vain 15 prosenttia tavoitteista on saavutettu. Tekemistä siis riittää. Ongelmien ratkaisu edellyttää innovaatioita ja yhteistyötä yrityksiltä ja muilta toimijoilta.

Vastuullisuuden vuosi 2024 edellyttää yritysjohtajilta paitsi johtajuutta ja innovatiivisuutta myös kykyä suunnistaa kiristyneen vastuullisuussääntelyn keskellä. Johdon osamisen kehittäminen, arjen kestävyysteot ja -prosessit, oikeudenmukainen siirtymä, datajärjestelmät ja -analysointi ovat keskeisiä tekijöitä menestyksekkäässä vastuullisuusstrategiassa, kun samanaikaisesti liiketoimintaympäristö muuttuu entistä vaativammaksi. Yritysjohdon taitava navigointi ei ainoastaan täytä sääntelyvaatimuksia vaan luo kestävä kilpailuetua markkinoilla.

Yrityssaneerausten sekä asumis- ja rakentamisjuridiikan erityisasiantuntija

- Yrityssaneeraukset
- Asunto-osakeyhtiöasiat
- Urakkariidat
- Kiinteistö- ja asuntokauppariidat
- Lupa-, kaavoitus- ja rasiteasiat
- Sopimusasiat
- Vahingonkorvausasiat

Henna Paukku
asianajaja, varatuomari, HHJ
tel. + 358 40 760 6136
henna.paukku@osmomakinen.fi

Mika Vuorikoski
asianajaja, varatuomari
tel. + 358 40 187 1204
mika.vuorikoski@osmomakinen.fi

Asianajotoimisto
Osmo Mäkinen

Asianajotoimisto
Osmo Mäkinen Oy
Aleksanterinkatu 17 A
15110 Lahti
tel. + 358 3 553 1100
+ 358 40 708 4159
toimisto@osmomakinen.fi
www.osmomakinen.fi

Kilpailukykyä ja kestävä kasvua

Autamme parantamaan yrityksesi kilpailukykyä ja luomaan kestävä kasvua jo tänään!

kpmg.fi

KPMG Oy Ab
Aleksanterinkatu 10 B, Lahti
P: 040 538 2533

Tilintarkastus- ja varmennuspalvelut | Vero- ja lakipalvelut | Liikkeenjohdon konsultointi | Yritys- ja rakennejärjestelyt

VARAA PAIKKASI NYT!

HHJ- PUHEENJOHTAJAKURSSI

TO 16.5. klo 11.15 – PE 17.5. klo 16.00

Hotelli Vanajanlinna,
Vanajanlinnantie 476, Hämeenlinna

JAKSO 1: PUHEENJOHTAJAN PERUSKYSYMYKSET
to 16.5.2024 klo 11.15–16.30
(+ illallinen n. klo 18.00)

JAKSO 2: YHTEISTYÖ JA VUOROVAIKUTUS
pe 17.5.2024 klo 8.30–16.00

Pk-yrityksen hallituksen rooli on kasvanut yhteiskunnassa ja siten myös yhteiskunnan kehittämisessä. Valtionhallinnon ja yksityisen sektorin yksi ajankohtaisista painopistealueista on yrittäjyyden edistäminen sekä pk-yritysten toiminnan kehittäminen ja kasvun tukeminen. Näin luodaan mahdollisuuksia uusien työpaikkojen syntymiselle ja vanhojen säilymiselle. Tässä työssä pk-yrityksen hallituksella ja erityisesti sen puheenjohtajalla on suuri strateginen rooli.

Pk-yrityksen hallituksen puheenjohtajakoulutuksessa käsitellään hallituksen johtamista ja ryhmädynamiikkaa. Puheenjohtajan tulisi toimia vastaavasti, kuten orkesterinjohtaja tai luotsi. Hänellä tulee olla kyky kehittää hallitusosaamista, niin omaansa kuin hallituksen jäsenen. Toimiva hallitus toimii osakeyhtiön voimavarana ja suunnan näyttäjänä.

Koulutuksen hintaan sisältyy
Hallituksen puheenjohtajan opas – johda pk-yritys menestykseen.

Koulutus sopii sekä hallitusten puheenjohtajille että puheenjohtajaksi aikoville. Koulutukseen osallistujilta edellytetään HHJ-kurssin käymistä tai vastaavien tietojen hallitsemista.

Kurssin hintaan sisältyy kirjallinen aineisto, ohjelman mukaiset tarjoilut ja yöpyminen 1 x 1 h huoneessa. Osallistumismaksu laskutetaan kurssin päätyttyä.

Ilmoittautuminen 2.5. mennessä
hhj-sivustolla tai paula.ahokanto@hamechamber.fi
tai puhelimitse 040 455 5617 / Paula Ahokanto.
Tiedustele paikkoja!

Viimeinen maksuton peruutuspäivä on 2.5.2024.

**JÄSEN-
ETUHINTA**
1800€
+ALV

HINTA
2500€
+ALV

VARAA PAIKKASI NYT!

TULLAUKSEN AJANKOHTAISPÄIVÄ

10.4.2024 klo 8.45–16.00, Lahti

Tulli-ilmoittamisen parissa ei tosiaankaan käy aika pitkäksi! Suomen tullin uuden tulliselvitysjärjestelmän (UTU) käyttöönotto jatkuu. Tuonti on jo kokonaisuudessaan UTUssa, passitus ja vienti ovat vuorossa seuraavaksi. Huomionarvoisia muutoksia on paljon! Koulutus on suunnattu kaikille EU:n ulkopuolisen viennin, tuonnin ja tullauksen parissa työskenteleville.

Asiantuntijoina toimivat
Marika Nummila ja **Hannu Roine**,
Samex Solutions Oy.

Ilmoittautuminen
viimeistään 3.4.2024.

**JÄSEN-
ETUHINTA**
420€
+ALV

HINTA
630€
+ALV

VARAA PAIKKASI NYT!

LUOVA TEKÖÄLY JA CHATGPT TIETOTYÖN SUPERVOIMANA

11.4.2024 klo 8.30–15.00, Lahti

Haluaisitko ymmärtää, miten voit hyödyntää tekoälyä ja erityisesti ChatGPT:tä työssäsi? Olemme jakaneet päivän teoriaan ja käytännön toteutukseen, jotta saisit mahdollisimman kattavan kuvan ja laajan kirjon työkaluja virtuaaliseen pakkisiin. Älä jää jälkeen tekoälyn tuomasta vallankumouksesta tietotyössä. Varaa paikkasi koulutukseen ja ole askeleen edellä muita!

Kouluttajana suosittu, toimitusjohtajana Bonairo Oy:ssä toimiva **Immo Salo**.

Ilmoittautuminen
viimeistään 3.4.2024.

**JÄSEN-
ETUHINTA**
440€
+ALV

HINTA
560€
+ALV

LISÄTIEDOT KOULUTUKSISTA JA TAPAHTUMISTA
WWW.HAMECHAMBER.FI

LUKU-SUOSITUS

KAUPPAKAMARIEN TALOUSKATSAUS

Kauppakamarien talouskatsauksessa käydään läpi yritysten näkemyksiä suhdannekehityksestä. Oletettavasti näkemykset olivat edelleen synkkiä, mutta myönteisten lasien läpi tilannetta voi tulkita niin, että suhdannesyklin pohjakosketus koettiin viime vuoden loppupuolella.

*Jukka Appelqvist,
Keskuskauppakamarin pääekonomisti*

KESKUSKAUPPAKAMARIN RANSKA-MAAKATSAUS

Keskuskauppakamarin neljännesvuosittain julkaistavassa maakatsauksessa tarjotaan ajankohtainen tietopaketti yrityksille eri maista. Tämä maakatsaus keskittyy Ranskaan, globaaliin suurvaltaan, vahvaan Euroopan unionin jäsenmaahan, jolla on tarjota huomattavia liiketoimintamahdollisuuksia.

*Päivi Pohjanheimo,
Keskuskauppakamarin kansainvälisten asioiden johtaja*

Lue lisää kauppakamari.fi

2X TUORETTA TIETOA

YRITYKSET KANNATTAVAT LAAJASTI HALLITUKSEN TYÖLLISYYSTOIMIA

Kauppakamarien tuoreen talouskyselyn mukaan hallituksen suunnittelemat työllisyystoimet saavat laajaa kannatusta yrityksiltä. Kauppakamarien kyselyyn vastanneista yrityksistä 74 prosenttia sanoo, että hallituksen pitäisi toteuttaa suunnittelemansa työllisyystoimet sellaisenaan. Kyselystä selviää myös, että ammattiyhdistysliikkeen helmikuulle suunnittelemat lakot haittaisivat 45 prosenttia kyselyyn vastanneista yrityksistä.

*Juho Romakkaniemi,
Keskuskauppakamarin
toimitusjohtaja*

NAISTEN OSUUS PÖRSSIYHTIÖIDEN JOHTORYHMISSÄ ENNÄTYSTASOLLA

Naisten osuus pörssiyritysten johtoryhmissä on tänä vuonna ennätyskorkealla 28 prosentin tasolla, selviää Keskuskauppakamarin tuoreesta naisjohtajakatsauksesta. First North -yhtiöissä naisten osuus johtoryhmien jäsenistä on peräti 31 prosenttia. Myös nais-toimitusjohtajien määrä on ennätystasolla. Kokonaisuudessaan naisten osuus toimitusjohtajista ja liiketoimintojen johtajista on kuitenkin edelleen vähäinen.

*Ville Kajala,
Keskuskauppakamarin
johtava asiantuntija*

Veroilmoitusten sudenkuoppia

TAAS LÄHENEE SE AIKA VUODESTA, KUN VEROILMOITUKSEN LAATIMINEN ON VALTAOSALLE YRITYKSISTÄ AJANKOHTAISTA. VAIKKA VEROILMOITUS VOIKIN TUNTUA VÄLTÄMÄTTÖMÄLTÄ PAHALTA, JOKA HOIDETAAN TILINPÄÄTÖSKIIREIDEN JÄLKEEN, SEN LAATIMISEEN KANNATTAA KUITENKIN SUHTAUTUA ASIAAN KUULUVALLA PIETEETILLÄ. KAAVAMAISIIN VERONKOROTUKSIIN SIIRTYMISEN JÄLKEEN TEKNISETKIN VIRHEET VEROILMOITUKSELLA VOIVAT KOITUA KALLIIKSI EIKÄ HUOLELLINENKAAN VEROSUUNNITTELU PAINA VAAKAKUPISSA, MIKÄLI SUUNNITELTUJA ASIOITA EI OSATA ILMOITTA VEROILMOITUKSELLA OIKEALLA TAVOIN.

Virheellisesti laaditun veroilmoituksen seurauksia

Mikäli veronsaajan vahingoksi koituva täyttövirhe havaitaan, seuraa tästä käytännössä aina veronkorotus, joka on tietty prosenttiosuus lisätyn tulon määrästä. Pääsääntöisesti veronkorotus on 2 prosenttia lisätyn tulon eli käytännössä virheen euromäärästä eikä Verohallinnolle ole merkitystä, onko virhe johtunut inhimillisestä erehdyksestä, tulkintaerimielisyydestä, huolimattomuudesta vai tahallisuudesta. Näitä veronkorotuksia ei myöskään yleensä saa enää poistettua, vaikka veroilmoitusta korjattaisiinkin Verohallinnon havaittua virheen.

Veroilmoituksen laatimisen haasteita

Veroilmoituksen laatijalla on oltava riittävä määrä substanssiosaamista verotuksesta, jotta tulojen ja menojen verokohtelu menee oikein. Tämän lisäksi oikeat tiedot on osattava ilmoittaa veroilmoituksella oikeissa kohdissa ja usein myös oikeilla liitelomakkeilla. Liitelomakkeita löytyy monta kymmentä erilaista ja tänä vuonna määrä on kasvanut mm. tutkimus- ja kehittämistoiminnan palkkojen ja ostopalvelumenojen perusteella tehtävän yleisen lisävähennyksen lomakkeella 67Y. T&K-vähennykset ovat myös Verohallinnon oman ilmoituksen mukaisesti tänä kesänä painopistealueena, ja näistä on odotettavissa selvityspyyntöjä.

Vaikka liitelomakkeiden täyttäminen olisi tehty täysin oikein, mutta lukua ei ole muistettu viedä pääverolomakkeelle, katsotaan tämä virheeksi ja sen hintalappu verovelvolliselle on lähtökohtaisesti 2 prosentin veronkorotus. Yleinen virhe on laskea korkovähennysrajoituksen vaikutus

täysin oikein liitelomakkeelle 81, mutta unohtaa merkitä vähennyskelvottomia nettokorkomenoja 6B:lle. Korkovähennysrajoitus aiheuttaa nyt entistä enemmän ja entistä useammalle haasteita korkojen nousun takia ja monet yhtiöt joutuvat soveltamaan rajoituksia nyt ensimmäistä kertaa.

Viimeisen vuoden aikana olemme havainneet enenevässä määrin selvityspyyntöjä myös yritysjärjestelyjen kuten osakevaihtojen, sulautumisten, jakautumisten ja liike-toimintasiirtojen osalta. Yritysjärjestelyt edellyttävät monesti tehdyn järjestelyn ilmoittamista veroilmoituksella, veroneutraalien vaikutusten eliminointia sekä tarvittavien tietojen toimittamista vapaamuotoisella liitteellä. Lisäksi poistojen tekeminen ns. oikeassa yhtiössä edellyttää tarkkuutta niin järjestelyn suunnittelussa kuin myös veroilmoituksilla.

Veroilmoitusta laatiessa kannattaa muistaa, ettei veroilmoituksen kanssa ole välttämätöntä tuskaila yksin. Veroasiantuntijan puoleen voi ja kannattaakin kääntyä epäselvien asioiden osalta. Tulkinnalliset asiat ovat helpompi ja usein huomattavasti edullisempaa selvittää ennakoon.

KIRJOITTAJA MIIA MANNER ON KPMG OY AB:N TUOVEROTUKSEN ASiantuntija LAHDESSA.

HÄMEEN KAUPPAKAMARIN JÄSENILLÄ ON KÄYTETTÄVISSÄ MAKSUTON PERUSNEUVONTA LAKI- JA VEROASIOISSA. KYSYMYKSIÄ ASiantuntijalle voi jättää KAUPPAKAMARIN KOTISIVUILLA OSOITTEESSA HAMECHAMBER.FI. LAKINEUVONNASTA VASTAA EY ADVISORY OY:N LAKIMIES VT PEKKA KÄRKKÄINEN.

ILMOITUSTAU

TERVETULOA VAHVAAN VERKOSTOON

uudet jäsenet

12.9.2023-12.2.2024 LIITTYNEET

ASIKKALA

PTR sähkö Oy

FORSSA

Extreme Heaven Oy / Leather Heaven

Forssan Puucenter Oy

Hämeen Eristys ja Vesitekniikka Oy

Jamske Oy

MediChain Oy

Muoti-Leena Oy / Moda Villa

Parmair ilmanvaihto Oy

PRO8 Oy

Sateba Finland Oy

Sähkö-Säe Oy

TT-Pak Oy

Vaneriliike Nyberg Oy

HARTOLA

Mittakoneistus 2R Oy

HATTULA

Hermann-Talot Oy

Hämeen Asennustyö Oy

Hämeen Hopeajaloste Oy

Lakstedtin Puutarha Oy

Rakennusmaalaus Jari Komonen Oy

Rantamaja Invest Oy

HEINOLA

Examen Oy

Koneurakointi Hirvikoski Oy

LKV Kiinteistönvälitys ja tilipalvelu

Pietiläinen

SH Yrityspalvelu Oy

Sähkö-Saarnikannas Oy

HELSINKI

North Patrol Oy

HOLLOLA

Karlux Oy

Kuljetuspalvelu J.Pylväinen & co OY

Vetagro Oy

HUMPPILA

Asma Oy

HÄMEENLINNA

Broo! Kiinteistönvälitys LKV Oy

Cerbelux Oy

Frank & Vekka Oy / Villa Marenki

Hansamic Oy

Hämeenlinnan I Tori-apteekki

Hämeenlinnan Torikahvila Oy /
Rantakasino

Karimo Oy

Kirvestyöt Timo Sollo Oy

Kongsberg Defence Oy

Luala Oy

Maustepörssi Oy

Monipalvelu Lindholm Oy / MPL
Service Oy

Optikko Martti Kivinen Oy

O. Siltanen Oy

Puusepäntiike Hannes Oy

Sun Sähköpalvelut Häme Oy

Sähkö Matti ja Eero Oy

T&M Moniapu Oy

Takuukaihdin Oy

Tawast Bike Group Oy

Tmi J Visions

V2-Tech Oy

JANAKKALA

Laatuterä Oy

Top Testing Oy

JOKIOINEN

Lainvoima.com Suomi Oy

LAHTI

Arctic Polo Oy

Etelä-Suomen Juhlapalvelu Ky

Green Capes Oy

HeadOne Oy

Inmade Design

JVK Kiinteistöt Oy - Nova LKV

Lahden Kestobetoni Oy

Nastolan Isännöintipalvelu Oy

Normet MRB Oy

NST Fund

Salppuri Oy

Villähteen Leipä Oy

Virnex Group Oy

LOPPI

Järki-Saneeraus Oy

ORIMATTILA

APY-Steel Oy

HÄMEEN KAUPPA- KAMARIN JÄSENYYS KANNATTAA!

Kauppakamarin jäsenenä olet mukana alueemme yli tuhannen jäsenyrityksen ja julkisen toimijan verkostossa. Hämeen kauppakamarin toimintapiiriin kuuluvat Päijät-Hämeen maakunta, Kuhmoinen sekä Kanta-Hämeen maakunnasta Hämeenlinnan ja Forssan seutukunnat.

Jos et vielä ole jäsen, liity nyt!

KATSO LISÄTIETOJA KOTISIVUILTAMME

WWW.HAMECHAMBER.FI

HÄMEEN KAUPPAKAMARI
PUH. 040 455 5610

"Hämeen kauppakamari kiittää uusia jäseniä.

Jokainen kontakti on sinulle mahdollisuus.

Jäsenyytyväisyys on meille erittäin tärkeää ja yritykset tarvitsevat tukea sekä verkostoja. Pyrimme entistä tehokkaampaan jäsenpalveluun", sanoo

*Hämeen kauppakamarin
toimitusjohtaja Jussi Eerikäinen.*

Hämeen kauppakamari onnittelee

Hämeenlinnan kaupunki 385 v.

Hämeenlinnan kaupunki on Kanta-Hämeen maakuntakeskus Vanajaveden rannalla. Se on vuonna 1639 perustettu Suomen vanhin sisämaakaupunki ja se tunnetaan perinteikkäänä hallinto-, koulu- ja kulttuurikaupunkina.

Hämeen Sanomat 145 v.

Kaarlo Blomstedt perusti Hämeen Sanomat vuonna 1878 ja se on vanhin alkuperäisellä nimellä ilmestynvä suomenkielinen sanomalehti. Vuonna 2021 Keskisuomalainen-konserni osti lehden, ja vuodesta 2022 sen julkaisijana on toiminut konsernin tytäryhtiö Hämeen Media Oy.

Osuuskauppa Hämeenmaa 120 v.

Hämeenmaan historia ulottuu aina vuoteen 1904, jolloin ensimmäinen hämäläinen osuuskauppa perustettiin Tervakoskella. Se toimii 21 kunnan alueella Kanta- ja Päijät-Hämeessä ja se on alueen suurin yritys sekä työnantaja - hämeenmaalaisia on noin 3260.

Näkemystehdas MBE Oy 40 v.

Lahtelaisen Vänni Saarion vuonna 1984 perustama Mainostoimisto Business-Express, nykyinen Näkemystehdas MBE on strategisen B2B-markkinoinnin ja -viestinnän asiantuntija. Sen pääomistajina toimivat toimitusjohtaja Minttu Murtomäki ja Antti Pohja sekä uusina osakkaina Eveliina Ventilä-Haarala ja Vesa Laaksonen.

Heinola vuoden matkailualuekisassa kakkoseksi

Heinola on valittu viime vuoden toiseksi parhaaksi matkailualueeksi Suomessa. Suosituimmat matkailukohteet palkittiin tammikuussa matkamessuilla Helsingissä. (Kuva: Eveliina Monni)

K-Citymarket Lahti Karismalle vuoden uudistaja palkinto

Vuoden 2023 K-Citymarket-ketjun uudistajat ovat kauppoja, joissa on tehty onnistuneita muutoksia ja joiden myötä kaupoista on tullut asiakkaiden suosikkeja. Lahden Karisman K-Citymarket on yksi näistä neljästä vuoden uudistajasta. Sitä luotsaavat kauppiaat Antti ja Milla Siira. Tavara-talojohtajana toimii Pirjo Hoppman.

SUOMEN TOIMITILA OY

Palvelemme vuosien kokemuksella toimitila- ja sijoituskiinteistöjen välityksessä ja arvonmäärityksessä.

Kaakkois-Suomi ■ Päijät-Häme ■ Kanta-Häme ■ Keski-Suomi

Mikko Kantosaari
toimitusjohtaja
Keskuskauppakamarin
hyväksymä kiinteistönarvioitsija
(KHK)
VTM, LKV, AKA (Y)
050 443 4055
mikko.kantosaari@ttilaa.fi

Matti Sisto
arviointiasiantuntija
Keskuskauppakamarin
hyväksymä kiinteistönarvioitsija
(KHK)
DI, AKA (Y), LKV
050 572 0258
matti.sisto@ttilaa.fi

Siiri Eerola
kiinteistöasiantuntija
Tradenomi
LKV
0500 492 011
siiri.eerola@ttilaa.fi

Sara Ojapalo
tekninen assistentti
044 719 0320
sara.ojapalo@ttilaa.fi

